

תפ"ח 22314/05/17 - מדינת ישראל נגד פלוני

בית המשפט המחוזי בירושלים

10.1.2019

תפ"ח 22314-05-17 מדינת ישראל נ' פלוני

לפני כב' השופטים א' דראל, ע' זינגר, ח' מאק-קלמנוביץ

בעניין: מדינת ישראל
ע"י עו"ד שגיב עוזרי, פרקליטות מחוז ירושלים-פלילי
נגד
פלוני
הנאשם
ע"י עו"ד דוד ברהום

גזר דין

כתב האישום, חוות הדעת הרפואיות והסדר הטיעון

- נגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו עבירה של רצח בכוונה תחילה - עבירה לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977.
- מתיאור העובדות שבכתב האישום נלמד שביום ++2017 בשעה 07:00 לערך יצא הנאשם מהוסטל שבו נהג לשהות ונסע באוטובוס ל++. לאחר הגעתו, בשעה 10:30 לערך הוא רכש סכין והסתיר את הסכין בתוך שקית אטומה. עוד מתואר כי הנאשם התקשר בין השעות 12:00 ל- 12:30 לבניו, שוחח עמם בנפרד וביקש לשהות בביתם. הבנים סרבו לבקשתו והציעו לנאשם לשוב לבית החולים "כפר שאול", שממנו השתחרר יום קודם לכן. חמתו של הנאשם בערה בו וגמלה בלבו ההחלטה לדקור למוות אדם באמצעות הסכין.
- הנאשם עלה לרכבת הקלה ב++++. באותו קרון שאלו עלה הנאשם נסעה ח"ב, ילידת 1.12.96, אזרחית בריטית ששהתה בישראל במסגרת חילופי סטודנטים בין אוניברסיטת ++++ לאוניברסיטה ++++ ב++++ (להלן: **המנוחה**). הנאשם התקדם לכיוונה של המנוחה, וכשהמנוחה הפנתה אליו את גבה הוא הוציא את הסכין מתוך

עמוד 1

השקית, הניף אותה לכיוונה של המנוחה, נעץ את הסכין בחוזקה בגבה הוציא אותה דקר שש דקירות נוספות בגב, בזרוע, במוותן ובחזה. כתוצאה משבע הדקירות מתה המנוחה מפציעה בחלוף שעה.

4. בא כוח הנאשם לא חלק בשמו על התקיימות היסוד העובדתי והיסוד הנפשי של העבירה אלא טען באשר למצבו הנפשי של הנאשם. ביסוד טענה זו עומדת העובדה שהנאשם, יליד 1959, הוא בעל עבר פסיכיאטרי עשיר, מוכר למערכות בריאות הנפש ואובחן כלוקה בסכיזופרניה, והיה מאושפז בבתי חולים פסיכיאטריים תקופות ממושכות. בהיבט הנפשי ניתנה חוות דעת פסיכיאטרית שנערכה על ידי הפסיכיאטר המחוזי של מחוז ++++, ד"ר יעקב צ'רנס, ועל ידי סגנית הפסיכיאטר המחוזי של מחוז ++++, ד"ר מילה גלזמן. שניהם מצאו כי הנאשם כשיר לעמוד לדין ואחראי למעשיו.

5. בהמשך לכך הוגשה מטעם ההגנה חוות דעתו של פרופ' שמואל טיאנו. פרופ' טיאנו לא חלק על מסקנותיהם של ד"ר צ'רנס וד"ר גלזמן לגבי הכשירות לעמוד לדין ולגבי אחריות הנאשם למעשיו, אך מצא כי המעשה נעשה ביכולת לקויה לאי ביצוע העבירה ועל כן סבר כי הנאשם נושא באחריות מופחתת למעשיו. ברקע עמדתו תאר פרופ' טיאנו את ההתרעות שהתקבלו מצד בנו של הנאשם עוד לפני האירוע על מחשבות אובדניות מצד הנאשם, ניסיונו לבלוע סיכת שיער ולאחר מכן סכין גילוח, ועל כך שהנאשם שוחרר מאשפוז בבית החולים הפסיכיאטרי יום קודם לאירוע ללא הודעה על כך לבנו, תוך שקיבל הוראה לנסוע באוטובוס להוסטל בכוחות עצמו. עוד הפנה פרופ' טיאנו לגרסאות שמסר הנאשם באשר לאירוע, שהבולטת שבהן, החוזרת על עצמה, הייתה כוונתו של הנאשם שיירו בו וימות. הוא למד מכך על חוסר השיפוט של הנאשם, המאפיין חולה הסובל מסכיזופרניה, ומסקנתו היא כי לא עמד לרשות הנאשם שיקול הדעת בפעולת הדקירה ואף שהוא ידע להבדיל בין טוב לרע, יכולתו להשתלט על האסור לקויה עקב מחלתו.

6. ד"ר צ'רנס וד"ר רזניק שהתבקשו להתייחס לחוות הדעת מטעם ההגנה ציינו כי השימוש בענישה המופחתת הקבועה בסעיף 300א' לחוק העונשין מסור לשיקול דעתו של בית המשפט. יחד עם זאת הם הוסיפו כי עולה לגבי הנאשם תמונה של אדם הלוקה בנפשו שנים רבות, מחלתו כרונית ועמוסת אשפוזים, כאשר ברקע חוסר "בעוגנים" משפחתיים וחברתיים. עוד ציינו כי "קיימת אפשרות כי על רקע מחלתו הכרונית ורבת השנים והטיפול התרופתיים גרמו לו לפגימה שיפוטית אך לא בעוצמה של העדר אחריות למעשיו". הם הציעו לשיקול את מכלול סיבותיו ונסיבותיו של הנבדק בעת קבלת ההכרעה השיפוטית הסופית.

7. על רקע זה הגיעו הצדדים להסדר הטיעון שאותו הציגו לפנינו. לפי הסדר הטיעון הנאשם הודה והורשע במיוחס לו בכתב האישום. עוד הסכימו הצדדים כי יעתרו במשותף לקביעה כי בעניינו של הנאשם חל סעיף 300א' (א) לחוק העונשין וכי יוטל על הנאשם עונש מופחת של 18 שנות מאסר. נוכח הודאת הנאשם הרשענו אותו ביום 31.12.18 בעבירת רצח, הוצגו לפנינו הראיות לפרשת גזר הדין ונשמעו טענות הצדדים ומשפחת המנוחה.

הראיות

8. הצדדים הסכימו בהסדר הטיעון כי תיאור האירועים שבגינם מורשע הנאשם יהיה כאמור בכתב האישום. משכך פני הדברים אין לפנינו, בכל הנוגע לנסיבות ביצוע המעשה, מסד עובדתי מעבר לזה שנפרש לפנינו בכתב האישום.

9. מטעם המאשימה הוגש גיליון הרישום הפלילי המלמד על כך שהנאשם הורשע בשנת 2000 בביצוע עבירת מין בקטין בן משפחה, שבוצעה בשנת 1997 ונדון לעונש מאסר למשך 10 שנים.

10. בנוסף לכך הונחו לפנינו שני מכתבים שכתבו הוריה של המנוחה. מכתבים אלה ביטאו את הכאב העצום שהוא מנת חלקם של ההורים. כותרת מכתבה של אמה של המנוחה, גב' ס"ב, הייתה "מכתב מהאם שבורת הלב של ח"ב". האם מתארת במכתבה את חייה המלאים של המנוחה, את אהבתה לבני האדם, הגינותה, רגישותה לאי צדק, לצד שקט נפשי ורגישות. היא כותבת בין היתר כי:

H seemed to radiate such light, love and happiness always smiling and always
ready to help

11. היא מוסיפה כי לפי דברי אנשי האוניברסיטה הייתה עתידה לסיים את לימודיה בהצטיינות וכי עתידה היה מובטח. האם מספרת על כאבה ועל סבלה בשל אבדן הבת, שהייתה בת יחידה להוריה, על הקשר המיוחד שהיה בינה לבין בתה, ועל כך שח"ב נהגה לומר לה שכל עוד יש להן זו את זו, שום דבר אחר אינו חשוב. היא תיארה את הקשיים שאותם היא חווה מאז. לדבריה היא פוקדת את קברה של ח"ב מדי יום, ולשאלה מדוע היא מקדישה זמן כה רב לצד קברה של הבת, היא משיבה כי בתה הייתה חייה, ולא נותר לה דבר מאז נקטלה. האם הוסיפה כי האדם שרצח את בתה לא רק נטל את חייה אלא הרס את משפחתה.

12. אביה של המנוחה, מר מ"ב, תיאר במכתבו עד כמה הייתה המנוחה רגישה ואוהבת, העמידה את צרכי הזולת בראש סדר העדיפויות שלה, אהבה בעלי חיים ובעיקר חתולים, ושנאה לחזות בנזק שנעשה לטבע. האב מתאר את המנוחה כבוגרת מבני גילה, בעלת חוש הומור חד. הוא כותב על שנות לימודיה בבית הספר, על התעניינותה בספרות אנגלית, לימודי דת, והיסטוריה ועל הישגיה. המנוחה שלמדה באוניברסיטת +++++ שמחה על האפשרות להגיע לישראל במסגרת תכנית חילופי סטודנטים, והחלה להכיר את ישראל, לסייר בה וללמוד עברית. בהיותה +++++ השתתפה בחפירות ארכיאולוגיות ונהגה לבקר בכנסייה +++++ ב++++ בדרכה אל הכנסייה, נקטלו חייה. האב מתאר עד כמה הייתה בתו נדיבה ודואגת לזולת ואחת הדוגמאות לכך הייתה כי ויתרה על המושב שעליו ישבה לטובת אישה שנזקקה למקום ישיבה, קמה ועמדה, ואז נרצחה באכזריות על ידי הנאשם.

13. בסיום דבריו כתב האב את הדברים הבאים, המבטאים את תחושות האובדן והכאב:

She will no longer feel the wind in her hair, see the sea, watch the sunrise, and"
set and experience all the other beautiful things life has to offer and that she so
enjoyed. So why should her killer be allowed to experience those things and
?continue his life

שני ההורים ביקשו שלא להקל עם הנאשם.

טענות הצדדים לעונש

14. בא כוח המאשימה ביקש לאמץ את הסדר הטיעון ולהטיל על הנאשם את העונש המוסכם. בטיעונו הוא עמד על התהליך שעברו הצדדים לקראת גיבוש ההסדר, תהליך שכלל היועצות בפסיכיאטר המחוזי, מפגש משותף של באי כוח הצדדים עמו, ישיבות עבודה עם פרקליט המחוז, ודיווח למשפחתה של המנוחה. עוד ציין בא כוח המאשימה כי נוכח עמדת כל המומחים יש לקבוע כי הנאשם הוא חולה נפש, שבא בגדרו של סעיף 300א(א) לחוק העונשין בשל כך

שהוא סובל מהפרעה נפשית חמורה, שהגבילה במידה ניכרת את יכולתו להימנע מעשיית המעשה. בא כוח המאשימה הפנה לפסיקה הקובעת מנעד ענישה רחב בעת הפעלת סעיף 300 לחוק העונשין.

15. השיקולים שפרט בא כוח המאשימה, שתומכים בקבלת ההסדר, היו מצד אחד כי מדובר במקרה קשה, רצח נורא בשבע דקירות סכין של תיירת, שהיא בחורה צעירה, ששהתה בישראל לצרכי לימודיה וחטאה היה שנכחה באותו קרון שאליו עלה הנאשם. הוא עמד על האמור במכתבי ההורים ועל כך שהלב נחמץ למקרא המכתבים. נוסף על כך, אמר בא כוח המאשימה כי עמדתה של המאשימה היא שאין מדובר באירוע שבוצע על רקע לאומני אלא מקרה שבו הנאשם ביקש לשים קץ לחייו מטעם נפשי ולדאבון הלב בחר בדרך הנפשעת של נטילת חייה של המנוחה. בא כוח המאשימה הסביר כי בנסיבות המקרה ובהינתן עונש המאסר הארוך לא נמצא מקום לקביעת פיצוי כספי בגזר הדין (בדיעבד הוברר כי ההורים הוכרו כנפגעי פעולת איבה וזכאים לגמלאות).

16. מן הצד האחר עמד בא כוח הנאשם על כך שמדובר בעונש מאסר לתקופה ממושכת, ונוכח גילו של הנאשם ומצבו הנפשי זה עונש המבטיח שהנאשם "יבלה" את החלק הארי של שארית חייו מאחורי סורג ובריח.

17. בא כוח הנאשם ביקש גם הוא לאמץ את הסדר הטיעון תוך שלא חלק על הנזק האדיר, ותחושת ההחמצה ממותה של המנוחה. הוא פרט באשר לעברו הפסיכיאטרי של הנאשם, ההפרעה הנפשית החמורה שממנה הוא סובל ולכך שרמת הענישה במקרים דומים היא דומה לעונש שהוסכם בין הצדדים, ועונש זה אף נמצא בחלק החמור של העונשים שהוטלו בעת שנקבעה ענישה מופחתת. בא כוח הנאשם הגיש שורה של גזרי דין ופסקי דין התומכים בעמדתו. בסיכום דבריו עמד בא כוח הנאשם על כך שמדובר באדם שגילו קרוב ל-60 וכי הוא צפוי לסיים את נשיאת עונש המאסר בסמוך לגיל גבורות.

18. נציג המשפחה, עו"ד הירש, תאר את תחושתם הקשה של ההורים בכלל ועל רקע הפרסומים לגבי ההסדר שקדמו להצגתו בבית המשפט. הוא הביע את תחושת הפגיעה שחשים נפגעי טרור מכך שהמערכת סבורה כי פלסטיני שרוצח אדם, שנחזה להיות יהודי, ופתאום סובל ממחלה נפשית, שולל את המניע הלאומני שבבסיס העבירה. לדבריו ככל שאדם מבקש למות, הוא יכול לעשות כן בקרבת ביתו ולא לבחור באדם שנחזה להיראות כיהודי. הוא סיכם באמרו שהמשפחה סבורה שהעונש מקל באופן משמעותי עם הנאשם. גם נציג ארגון נפגעי הטרור "אלמגור", מר מאיר אינדור, אמר דברים דומים, באשר להיות הרצח, ממניע לאומני וקרא לבית המשפט להחמיר בעונש ולהשית מאסר עולם, למען ידע כל מחבל כי אין להציג טענת אי שפיות.

דין והכרעה

19. לאחר שבחנו את טענות הצדדים הגענו לכלל מסקנה כי לא קמו התנאים שלא לכבד את הסדר הטיעון, וזאת על-אף הבנתנו את כאבם של בני משפחתה של המנוחה, כאב קשה מנשוא על רצח בתם היחידה שנעשה בדם קר, בדרך אכזרית. לפיכך נטיל על הנאשם את העונשים שעליהם הסכימו בגדרו של הסדר הטיעון.

20. סעיף 300 לחוק העונשין קובע כי:

"על אף האמור בסעיף 300, ניתן להטיל עונש קל מהקבוע בו, אם נעברה העבירה באחד מאלה:

(א) במצב שבו, בשל הפרעה נפשית חמורה או בשל ליקוי בכושרו השכלי, הוגבלה יכולתו של הנאשם במידה ניכרת, אך לא עד כדי חוסר יכולת של ממש כאמור בסעיף 34 ח -

(1) להבין את אשר הוא עושה או את הפסול שבמעשהו; או

(2) להימנע מעשיית המעשה."

21. בענייננו הונח יסוד מספיק לכך שלנאשם "הפרעה נפשית חמורה" וזו נלמדת מתוך חוות הדעת של הפסיכיאטרים מטעם שני הצדדים. עוד נלמד כי הנאשם שוחרר מאשפוז פסיכיאטרי יום לפני האירוע, העלה מחשבות אובדניות בסמוך לכך ולצערנו ביקש לממש אותן בדרך של פגיעה באדם אחר וקטילת חייו. לא הייתה מחלוקת בין הפסיכיאטרים על כך שיש יסוד לקבוע כי יכולתו להבין את הפסול או להימנע מעשיית המעשה הוגבלה במידה ניכרת. נוכח העמדות הרפואיות של הפסיכיאטר המחוזי למחוז ++++, סגנית הפסיכיאטר המחוזי למחוז ++++ ופרופ' טיאנו, מצאנו לקבל את עמדת הצדדים ולקבוע כי אכן סעיף 300 א (א') לחוק העונשין חל על הנאשם ועל העבירה שביצע. מסקנה זו מתחזקת נוכח הגישה התומכת בהורדתו, במידת-מה של הרף הנדרש לצורך תחולתו של סעיף 300 א (ר') ע"פ 3039/15 **תאיר זועבי נ' מדינת ישראל**, פסקה 6 וההפניות שם (7.6.2018).

22. משכך פני הדברים אין להשית על הנאשם את עונש החובה של מאסר עולם. באשר לבחינת התוצאה העונשית שאליה הגיעו הצדדים, הרי שעיון בפסקי הדין שניתנו בבית המשפט העליון ובבתי המשפט המחוזיים מלמד כי מנעד הענישה הוא אכן רחב ובגזרי דין שניתנו בבתי המשפט המחוזיים ובפסקי דין שניתנו בבית המשפט העליון ושבהם נדונו ערעורים על גזרי דין הוטלו תקופות מאסר שונות, חלקן חמורות מעונש המאסר שעליו הסכימו הצדדים וחלקן מקלות ממנו.

23. נתנו דעתנו לפגיעה העצומה בעקרון קדושת החיים שבאה לידי ביטוי במעשהו של הנאשם, בכך שקטל באכזריות, בשבע דקירות סכין בחורה צעירה, שהייתה בדרכה לכנסייה, בעודה מבקרת בישראל, פגע פגיעה אנושה בהוריה שהיא בתם היחידה. מן הצד האחר נתנו דעתנו למצבו הנפשי של הנאשם לאירועים שקדמו למעשהו.

24. לצד אלה ניתן משקל לעיקרון, שעל פיו יש לכבד הסדרי הטיעון:

"לא בנקל ידחה בית המשפט הסדר טיעון שמובא לאישורו, וזאת נוכח קיומם של שיקולים כבדי משקל שתומכים בכך, ובראשם החשש שמא יחול כרסום במעמדם של הסדרי טיעון ובוודאות שהם נוסכים בנאשם החותם על ההסדר, וכפועל יוצא - בתכליות הרצויות שהם מגשימים..."

רבות נכתב על יתרונותיו של הסדר הטיעון ותפקידו הראוי, במקרים המתאימים, במסגרת האכיפה הפלילית ... על יתרונות אלה, המיטיבים הן עם הנאשם הן עם האינטרס הציבורי, עמד בית משפט זה כבר לפני שנים רבות. הנאשם, זוכה לוודאות באשר לסעיפי הרשעתו ועונשו, וכל זאת במסגרת הליך שהוא קצר באופן יחסי. בנוסף, האינטרס הציבורי מוגשם אף הוא, שכן הסדרי טיעון מאפשרים להגדיל את האכיפה ואת ההרשעה של עבריינים בחברה; מגשימים עקרונות של יעילות, ובכך מפנים משאבים של מערכות אכיפת החוק לטובת מטרות חשובות אחרות; וחוסכים בעלויותיהן..." (ע"פ 2021/17 **מצגר נ' מדינת ישראל**, פסקה 11 (30.4.2017)).

25. בהינתן כי סטייה מהסדר הטיעון לא תיעשה בנקל. על בית המשפט לבחון, בטרם יסטה ממנו אם התקיים האיזון - "בין טובת ההנאה הצומחת לנאשם מהסדר טיעון לעניין העונש, לבין אינטרס הציבור כפי שהוא בא לידי ביטוי בעונש שבית-המשפט גוזר" (ע"פ 1958/98 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נז(1), 577, 606 (2002)). בעריכת איזון זה יש להביא בחשבון כי אף שהנאשם אינו נדון למאסר עולם - עונש החובה הקבוע בחוק לעבירת הרצח - הוא נדון לתקופת מאסר ממושכת, וכי ישוחרר ממנה בסמוך להגיעו לגיל מבוגר יחסית, כאשר ספק אם יזכה לביקורים או לחופשות במהלך שנות המאסר הרבות שהוא צפוי להן.

26. לאור האמור לעיל אנו דנים את הנאשם לעונשים הבאים:

א. 18 שנות מאסר החל מיום מעצרו - 2017.

ב. שנת מאסר על תנאי והתנאי הוא שלא יעבור כל עבירת אלימות מסוג פשע בתוך שלוש שנים ממועד שחרורו ממאסר.

27. נוכח תקופת המאסר הממושכת ובהינתן כי ההורים זכאים לתגמולים לא ראינו מקום להורות על הטלת פיצוי במסגרת גזר הדין.

28. במהלך הדיון טענו הצדדים, באי כוח המאשימה והנאשם מזה, ובא כוח המשפחה ונציג ארגון אלמגור מזה, באשר לשאלה האם מדובר ברצח על רקע לאומני והאם יש לראות בנאשם כמפגע טרור. משהסתיים ההליך בדרך זו, המסד העובדתי המונח לפנינו הוא כתב האישום ועל-כן אין באפשרותנו להתייחס למחלוקת זו.

29. עוד נציין כי אנו שותפים לתרעומת שביטאו ההורים בכל הנוגע לפרסום ההסדר בכלי התקשורת עוד בטרם הוצג בבית המשפט. יש להצר על כך שפרטיו דלפו ועוד יותר מכך להצר על כך שלא נמצאה הרגישות להימנע מהפרסום בדרך שהיה בה לפגוע בהורים.

30. בטרם סיום נבקש לפנות לבני משפחתה של ח"ב ולהביע את השתתפותנו בצערם. מקריאת החומר שהונח לפנינו נלמד כי ח"ב הייתה ברוכת כשרונות, נערה צעירה, משכמה ומעלה, שעתידה לפניה, ואבדנה פער חלל עצום בלבם של הוריה, חבריה וחברותיה וכל מכריה. מדינת ישראל איבדה ידידת אמת, והאנושות כולה לא תוכל עוד ליהנות ממי שהייתה הופכת לאשה מרשימה וצפויה לעתיד מבטיח. נבקש לסיים את גזר הדין בנחמה המסורתית ל+++++, העיר שאותה אהבה ח"ב ושבה מצאה את מותה: **המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון ו++++, ולא תוסיפו לדאבה עוד; God will comfort you amongst other mourners in Zion and Jerusalem.** יהי זכרה של ח"ב ברוך!

הודע על זכות ערעור לבית המשפט העליון בתוך 45 יום.

ניתן היום, ד' בשבט התשע"ט, 10.1.2019 במעמד הצדדים.

חגית מאק-
קלמנוביץ, שופטת

ענת זינגר,
שופטת

ארנון דראל, שופט